

Dr. sc. Ranka RAČIĆ, redovni profesor
Pravni fakulteta Univerziteta u Istočnom Sarajevu
rankaracic@t-com.me

UDK 347.64(497.6 RS)
342.7-053.2(497.6RS)
Izvorni znanstven rad
Rad stigao: 30. svibnja 2025.
Rad prihvaćen: 6. lipnja 2025.

PRAVO DJETETA DA ODRŽAVA LIČNE ODNOSA SA SRODNICIMA I DRUGIM LICIMA

Sažetak: *Novi Porodični zakon u Republici Srpskoj sadrži pravila o pravu djeteta na lične odnose sa srodniciima i drugim licima, koja je zakonodavac pokušao da unaprijedi u odnosu na prethodna zakonska rješenja. Autorka u radu kritički analizira u kojoj će mjeri izmijenjena pravila o pravu djeteta na lične odnose sa srodniciima i drugim licima doprinijeti lakšem ostvarenju ovog prava, posebno u slučaju kada roditelj sa kojim dijete živi sprečava održavanje tih odnosa. U radu se analizira uloga organa starateljstva kada utvrđuje najbolji interes djeteta, u kontekstu aktuelnih pravila koja normiraju pravo djeteta na lične odnose sa srodniciima i drugim licima. Autorka je u radu pokušala da da odgovor na pitanje da li srodnici i druga lica redovno ostaju „uskraćena“ na održavanje ličnih odnosa sa djetetom u ovim postupcima ili organ starateljstva daje mišljenje o najboljem interesu djeteta, koje prihvata sud, u skladu sa pravom na poštovanje porodičnog života.*

Ključne riječi: *dijete, srodnici, druga lica, lični odnosi, najbolji interes djeteteta.*

1. UVOD

Novi Porodični zakon stupio je na pravnu snagu prvog septembra 2023. godine. Zbog pojedinih sistemskih grešaka, koje su uočene na samom početku primjene ovih pravila u praksi, zakonodavac je po hitnom postupku donio Zakon o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona¹. Istovremeno po hitnom postupku, doneseni su i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku² i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku³. Izmjene procesnih zakona su uslovljene novim zakonskim rješenjima koja su sadržana u PZ (2023). Zakonodavac je morao da reaguje po hitnom postupku kako bi operacionalizovao nova pravila koja su involvirana u porodičnom zakonodavstvu.

Ideja o djetetu⁴ kao subjektu prava koji može samostalno da vrši pojedina prava iz

¹ Porodični zakon, “*Sl. glasnik RS*”, br. 17/2023, 27/2024 i 20/2025 - odluka US. U daljem radu PZ(2023).

² Zakon o vanparničnom postupku “*Sl. glasnik RS*”, br. 36/2009, 91/2016, 16/2023 i 27/2024. u daljem radu ZVP(2009)

³ Zakon o parničnom postupku, “*Sl. glasnik RS*”, br. 58/2003, 85/2003, 74/2005, 63/2007, 105/2008 - odluka US, 45/2009 - odluka US, 49/2009, 61/2013, 109/2021 - odluka US i 27/2024. U daljem radu ZPP(2003).

⁴ U porodičnopravnim odredbama ne postoji opštevažeća definicija pojma „dijete.“ U Konvenciji o pravima djeteta (1989) dijete je svako ljudsko biće koje je navršilo 18. godina života, ukoliko se, po zakonu koji se primjenjuje na dijete, punoljetstvo ne stiče ranije, Zakon o ombudsmenu za djecu Republike Srpske (2008) u odredbi člana 2. izričito je predvidio da se „djetetom smatra svako lice koje nije navršilo 18 godina života bez obzira da li je domaći